

ENTREVISTA / Pilar Senpau

“Finalment, el secret és no tenir por de pensar”

Pilar Senpau (Lleida, 1955), publica el seu primer llibre de relats breus *Gent que plora en silenci* (Ed. Proa), amb pròleg de Joan Margarit. Senpau és metge especialista en nutrició. Compagina la seva consulta amb col·laboracions en diversos mitjans de comunicació i ha publicat diversos llibres de divulgació científica.

LLEIDA ROSA PERÓY

Què és el que t'ha empès a endinsar-se en la narrativa breu?

Jo vaig començar a escriure per ordenar-me a mi mateixa. Potser per la meua formació, sé que l'única manera de conèixer-se bé a un mateix és posar ordre dins el caos interior. I aquest intent de racionalització –que no deixa de ser un desig de millorar com a persona– el vaig fer escrivint aquests relats.

La seua àmplia experiència en el món de la medicina i el continu contacte amb la gent que pateix haurà estat una bona base.

Absolutament. En les consultes mèdiques, a més de parlar de la malaltia, es parla de la vida. I amb els anys m'he adonat que tots, interiorment, ens assemblem força –tots sentim gelosia, tristesa, desamor, solitud–. Allò que ens diferencia és la quantitat que tenim de cada cosa i, sobretot, el camí que triem per sortir-nos-en. Allò important no és el que ens passa, sinó com ens hi enfrontem. Després d'anys de contacte amb persones amb dificultats i també per la meua pròpia experiència de la vida, al final, si optem pel camí de la por, no arribem enlloc. Tot allò que m'anava succeint a la consulta i a la vida ho anava escrivint, i posant-ho en ordre, és quan clarament es percep que l'única via per sortir del patiment és acceptant-lo, sense deixar d'estimar la vida.

De fet, els personatges i llocs que apareixen –persones que envellixen soles, malalts, sales d'hospitals, geriàtrics– formen part de la nostra quotidianitat, però sembla que ho vulguem amagar.

El llibre pretén captar un instant de la vida que tots tindrem. Encara que ens quedi lluny. Tots tenim moments de gelosia amb la parella, moments en què la solitud es fa insuportable, en què sentim que ens

SELENA GARCÍA

fem grans i no ens agrada. I aquests fets, que són tan obvis com la pròpia mort, ens costen molt d'acceptar. L'altre dia em van dir una cosa que em va fer molta il·lusió (somriu): aquest llibre està agradant molt els homes. I per mi va ser una sorpresa, perquè quan parles de sentiments i món interior i jo ho faig amb cruïssa, perquè vull reflectir el que jo he vist –penses que serà el públic lector femení qui el llegirà, majoritàriament. Un economista, que era pacient meu, em va dir: 'el que em passa, no sabia com dir-ho i ara ja he trobat la manera'. És això. Finalment, les febleses les tenim tots, homes i dones, i potser aquests models tan acceptats com que els homes no saben parlar de sentiments s'estan començant a trencar. Si el llibre ajuda en això, ja estic satisfeta.

Escriu amb una prosa molt poètica i molt depurada.

És que no crec que hi hagi altra manera quan es parla de sentiments tan íntims. La poesia té nivells de lectura: qui vulgui trobar tristesa, la trobarà, qui vulgui trobar perdó, el trobarà, qui vulgui trobar finalment, amor, també el trobarà. De les meues vivències, del que jo explico,

el lector, que es prou intel·ligent, en treurà les seues conclusions. Això és el que més m'interessa.

Joan Margarit li ha prologat el llibre. Tal com ell diu, hi ha reminiscències del realisme de Hemingway, de l'aparent senzillesa de Cheever i una clara inspiració en Rodoreda.

Sí. Bé, en Joan m'aprecia molt i som amics de fa temps! (riu), però potser sí que les lectures prèvies el condicionen, sense voler-ho, en un determinat esquema narratiu. Pel que fa a la gran novel·lista Mercè Rodoreda, és indubtable.

Fins i tot vostè s'imagina com va ser la mort en solitud de l'escriptora.

Sí. Ha estat el meu petit homenatge. Va ser una dona lliure, controvertida en alguns aspectes de la vida, però li va arribar el moment de morir i segurament ho va fer tal com va viure, a la seua manera i recolzada en els seu ric món interior.

En el seu llibre els protagonistes som tots i cadascun de nosaltres.

Sí. Les nostres vides en totes les etapes s'entrellacen, ens fem feliços, patim, sentim la pèrdua, plorem,

ens aixequem. He intentat transmetre que malgrat tot, siguem valents o covards, sempre continuem per amor a algú. Si hom estima, els motius per continuar sempre hi són. És l'amor el que estira, mai la por. I val per a tots. Grans i petits. L'única situació que no he volgut tocar en el llibre, perquè és duríssima, és la pèrdua d'un fill. És una situació contra-natura, que no té consol. Per no tenir, no té ni un mot que la defineixi. Tenim 'orfes', però com en diem d'una mare que ha perdut el fill? No hi ha cap paraula. Conceptualment no existeix.

Tenim massa por a la tristesa?

Sí, absolutament. La tristesa és un estat que forma part del dol, i que hem de travessar, per superar-la. Per fer-ho és necessari estimar. I no tenir por al patiment. És tan natural com l'alegria.

Duquí la referència a la poesia d'Elisabeth Bishop 'Algú ens estima a tots'.

Bishop, com tots els grans poetes, era generosa. Aquesta poesia sempre l'he tinguda molt present, perquè hi ha algú que ens ha estimat en algun moment, encara que si-

gui en un petit detall: el mestre que ens va dedicar més temps sense demanar-ho, el metge que es va mirar les nostres anàlisis amb més deteniment que ningú... algú ens ha estimat en algun moment sense cap motiu; això és el que ens fa realment humans.

Els personatges molt sovint fan una regressió a la infantesa.

Cert. Els metges sabem que, fisiològicament, el procés d'envelliment comporta una pèrdua de la memòria immediata i una activació dels primers records. Per això, una infantesa feliç pot condicionar tant la vida –o una infantesa infeliç ben raonada ens pot fer més forts– al final, tal com diu la saviesa popular, hem de mirar el nen o la nena que hi ha dins nostre. Finalment, el secret és no tenir por de pensar.

És de Lleida però ha viscut a Barcelona des de molt jove.

Sí, als divuit anys vaig marxar a estudiar medicina i ja em vaig establir a Barcelona.

Malgrat tot, conserva l'accent lleidatà intacte.

(riu) Tothom m'ho diu! Suposo que és perquè no he deixat mai de venir molt sovint, hi tinc la mare, molta família, les arrels ben agafades, en definitiva. Jo sóc de les que trobo a faltar la boira!

Un relat és un homenatge a la boira de Lleida.

Cert. I amb ella, a la gent de la generació dels meus pares, que van viure la guerra, acostumats a privacions, a estar-se de tot pells fills, a començar del no res. Gent que va patir en silenci, que plorava en silenci, i ho feien sense molestar. Formava part de la seua educació.

Reivindica també la cultura com aliment de l'ànima.

Quan hom es fa gran, les distraccions serveixen de poc. Quan tanques els ulls i et quedes amb tu mateix, molt poques coses serveixen de bastiment de l'ànima. Només pots estirar d'allò que ha caigut ben endins i que t'ha fet com ets: el teu pòsit cultural, allò que ha nodrit el teu esperit. I penso que una societat culta potser no serà més feliç, però sí més preparada per fer front a la vida, que no es poc.

Continuarà escrivint?

No he deixat mai de fer-ho, i estic a mig escriure una novel·la. Però com que m'estic fent gran (riu) se me'n va la pressa. La pressa és una enemiga que t'impedeix aprofundir. Magradaria tornar a publicar, és clar, però sense pressa.

Ja sé que potser no està gens de moda, però jo reivindicó la lletitud.

“Quan et fas gran, només pots estirar d'allò que t'ha caigut ben a dins: el pòsit cultural”

